

Hoe weet je of een systeem gebufferd is?

In vraag 1 moet worden ingevuld wat de mate van zuurgraadbuffering is. Voor sommige zwakgebufferde systemen geldt namelijk dat risico's van inlaat van gebiedsvreemd water zeer groot zijn. De soorten die in zwakgebufferde systemen voorkomen zijn namelijk sterk afhankelijk van zwakgebufferd voedselarm water en inlaatwater is vaak gebufferd en verrijkt met voedingsstoffen. Een systeem is zwakgebufferd bij minder dan 0,5 milli-equivalent buffering per liter.

Kan je het afwegingskader ook met weinig gegevens invullen? Zo ja, wat is het effect hiervan?

Ja, dit is mogelijk. Ook met weinig gegevens kunnen de drie vragen in het afwegingskader (deels) beantwoord worden en kan de afweging worden gemaakt. We raden echter wel aan om het afwegingskader zo compleet mogelijk in te vullen. Meer gegevens zorgen voor een beter onderbouwde afweging. Het ontbreken van gegevens kan er ook voor zorgen dat bepaalde risico's van het inlaten van water niet goed in beeld komen, zoals eutrofiëring, versnelde veenafbraak door inlaat van sulfaat, of introductie van exoten.

Is het afwegingskader ook inzetbaar voor andere doeleinden dan natuur, zoals landbouw?

De scope van het afwegingskader is zoetwaternatuurgebieden. Andere doeleinden, zoals landbouw, vallen hier dus niet onder. In landbouwgebieden worden ook veel minder hoge eisen gesteld aan de waterkwaliteit. In vraag 2 kunnen er wel 'andere redenen om water in te laten' worden ingevuld, zoals inlaat om voldoende water voor de landbouw te voorzien. Dit is gedaan omdat landbouw- en natuurgebieden soms verweven zijn. Ook dan is het relevant om het afwegingskader te doorlopen om te inventariseren wat de risico's zijn voor de natuur.

Kan in het afwegingskader ook een belangenafweging gemaakt worden tussen potentiële ontvangers?

Dit is geen onderdeel van de scope. In het afwegingskader wordt er vanuit gegaan dat er voldoende water beschikbaar is om in te laten en dat er geen verdeling hoeft te worden gemaakt tussen verschillende ontvangers.

Is er een grenswaarde of definitie vastgesteld wanneer water geldt als gebiedseigen of gebiedsvreemd?

Wij hanteren de volgende definitie: gebiedsvreemd water is grond- of oppervlaktewater dat van buiten het gebied komt en actief wordt ingelaten. Ook als er structureel water wordt ingelaten spreken we nog steeds van gebiedsvreemd water, omdat in de natuurlijke situatie, zonder aanpassingen van de mens aan de inrichting, sprake zou zijn van een andere samenstelling van het water. In de praktijk zal vooral inlaat van gebiedsvreemd water opvallen als dat tijdens een droogte optreedt in gebieden waar veel meer water moet worden ingelaten dan in een normaal jaar. Effecten zijn vooral te verwachten als een dergelijk systeem gedomineerd wordt door regenwater en grondwater (systeem met goede waterkwaliteit).

Zijn de aspecten tijd (moment in het seizoen) en duur meegenomen in de ontwikkeling van het afwegingskader?

Het moment waarop droogte zich voordoet en de duur ervan zijn zeer relevant. Deze aspecten zijn nog niet opgenomen in het afwegingskader. We hebben als aanbeveling meegegeven om dit verder uit te werken, bijvoorbeeld door de tijd van het jaar in te vullen waarop droogte zicht voordoet. Als er in het voorjaar al inlaat nodig is dan is de kans groot dat er dat jaar vrij veel water moet worden ingelaten.

In het achtergrondrapport zijn wel handvatten meegegeven om in de huidige tool rekening te houden met het moment waarop er droogte is. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat een poel niet droogvalt in het voorjaar in verband met de voortplantingstijd van amfibieën. De gebruiker kan in vraag 2a bijvoorbeeld als extra hydrologische reden om water in te laten invullen 'de poel dreigt droog te vallen in het voorjaar'.

Is er doorontwikkeling voorzien zodat het afwegingskader ook inzetbaar is voor brak water en natuur?

Voor brakke systemen wordt er een apart afwegingskader ontwikkeld, zie <https://www.stowa.nl/onderwerpen/klimaatadaptatie/zoetwatertekort-droogte/kennisprogramma-droogte-beslisboom-omgaan-met-zoet-zoutdynamiek>

Wordt in het afwegingskader onderscheid gemaakt in type water?

Ja, er kan worden gekozen uit drie stromende watertypen, twee semi-stilstaande watertypen en vier stilstaande watertypen. Er kan ook een KRW-watertype worden geselecteerd bij het beantwoorden van vraag 3 (redenen om geen water in te laten). Vraag 3 is echter ook in te vullen als het water geen KRW-waterlichaam is.

Kunnen er casussen worden ingebracht voor de werksessies?

Er kunnen zeker casussen worden ingebracht tijdens de werksessies, graag zelfs. Het doel van de werksessies is om aan de slag te gaan met de tool, en het is fijn als hiervoor eigen praktische casussen worden gebruikt.

Zit er ook een koppeling met een tijdsinterval van inlaat en de vrachten van stoffen?

Deze koppeling zit nog niet in de tool, maar we zijn er ons bewust van dat de nutriëntenbelasting zeer relevant is. De hoeveelheid nutriënten die een verslechtering van de ecologische toestand kan veroorzaken hangt af van de hoeveelheid nutriënten die wordt ingelaten (de nutriëntenbelasting) en de hoeveelheid nutriënten die het systeem aan kan (de kritische nutriëntenbelasting). Om deze waarden te bepalen is een systeemspecifieke aanpak nodig. Er moeten water- en stoffenbalansen worden opgesteld om de nutriëntenbelasting en verblijftijd te bepalen en de kritische nutriëntenbelasting te bepalen. In het afwegingskader hebben we gekozen voor een generieke en pragmatische aanpak, vandaar de keuze voor concentratie. We raden aan om een water- en stoffenbalans op te stellen als de nutriëntenconcentratie als aandachtspunt naar voren komt in de tool en er langdurig moet worden ingelaten.

Wat wordt er bedoeld met stofconcentratie? Zitten daar ook stoffen gebonden aan zwevend stof bij?

Het gaat om stoffen als fosfor, ortho-fosfaat, stikstof, stoffen die te maken hebben met de basenhuishouding, sulfaat, ijzer en chloride. In sommige gevallen gaat het om stoffen gebonden aan zwevend stof. Zo moet er voor fosfor zowel de totale fosforconcentratie worden ingevuld (dit kan ook fosfor zijn wat gebonden is aan zwevend stof) als de fosfaatconcentratie (het deel van fosfor dat opgelost is in water).